

Домашен Уют

©2004 Издателство Рага Комерс
По поръчка на Българско Ваишнава Общество

ISBN 954-91478-2-7

Превод от английски език Браджа Ишвар гас
Редактор Рам-виджай гас
Коректор Нели Заимова
Художник на корицата Радослав Илиев
Оформление и предпечат Роси Калудова
Печат ????

Първо българско издание
Печатни коли 4
Тираж: 1000

Домашен Уют

Встъпление по пътя
към вътрешното удовлетворение

Вечна слава на Шри Гуру и Шри Гауранга

Първа до четвърта част са събрани от беседи, изнесени от

**Шрила Бакти Ракшак Шридара
Дев-Госвами Махарадж**

Пета част е отпечатана в оригинал през 1934 г., Хармонист.

Note Comfort е публикувана за първи път през 1992 г.

и разширена през 1994 г. като второ издание.

Настоящото трето издание е публикувано през 1995 г.

по повод стогодишнината от появяването на

Шрила Бакти Ракшак Шридара Дев-Госвами Махарадж.

От българските издатели

Тази встъпителна книжка е събрана от лекции на Шрила Б. Р. Шридара Махараджа и представлява чудесно въведение в основните на истинския духовен живот. По един искрен и много поетичен начин тя ни вдъхва надежда за вечното и радостно съществуване, което ни очаква, когато възстановим личното си общуване с Бог.

Шрила Шридара Махараджа е признат духовен учител - сам той ученик на един от най-великите индийски духовни реформатори на деветнадесети век - Шрила Бактисидданта Сарасвати Такур. Шрила Шридара Махарадж е и най-уважаваният духовен брат на Шрила Бактиведанта Свами Прабхупада, на когото дължим пренасянето и широкото разпространение на Гаудия-ваишнавизма в Западния свят.

Последователите на учението на Шри Чаитаня Махапрабу са известни като Гаудия-Ваишнави. Тази учителска последователност води началото си директно от създателя на вселената Брахма, затова тя се нарича Брахма-Гаудия сампрадая.

Чаитаня Махапрабу (1486-1534) е проявление на самия Бог, който идва на Земята през настоящата епоха (кали-юга) в човешка форма, за да раздава най-скъпоценния духовен дар - божествената любов - и така да спаси падналите в материалния свят души.

И тъй като желанието на Шри Чаитаня Махапрабу било всички да разберат и да получат възможност да вкусят любовта към Бог, Неговото учение достига и до България.

Идеята за Българско Ваишнава Общество се родила преди двадесет години, когато един много отдаден Ваишнава и духовен учител посетил за пръв път България. Неговото име е Бакти Абай Нараян Махардж и негови духовни учители са Шрила Б. В. Свами Прабупада и Шрила Б. Р. Шридар-дев Госвами Махарадж. Един от неговите най-отдадени ученици и понастоящем духовен учител - Шрила Бакти Камала Тирта Махарадж, създаде това общество за духовна култура в България.

Следвайки стъпките на великите си духовни предци, под вниманието и грижите на Б. К. Тирта Махарадж, Българско

Ваишнава Общество се опитва да помогне на колкото се може повече хора да осъзнаят истинската си духовна същност и да развият вечната си любовна връзка с Бог. Ние издаваме духовна литература, поддържаме духовни Интернет-сайтове, каним лектори от цял свят, организираме курсове по вегетарианска ведическа кухня и др. Всяка неделя в София се организират духовни срещи, на които се обсъжда древната индийска философия.

Според древните свещени писания Ваишнавите са най-възвишените хора. Те са състрадателни, милостиви, великодушни, искрени, скромни, необвързани, безкористни и безпристрастни. Приятелски настроени, почтителни, лишени от материални желания и чувство за фалшив престиж, те са толерантни и работят за благо на всички. Те ценят простия, духовно осъзнат живот. Затова ние се стремим да бъдем Ваишнави.

В този превод от английски език, за да предадем автентичното звучене на автора, сме запазили оригиналните санскритски термини и стихове, но на места сме добавили обяснения под черта. За полесното произнасяне на тези термини от незапознатите със санскрит читатели правописът им е опростен.

Издаваме искрена благодарност на Бراجа Ишвар дас, Георги Илиев, Крипа-дам дас, Нели Заимова, Рам-виджай дас, Росица Калудова и на всички, с чиято помощ стана възможно отпечатването на това издание.

Надяваме се, че тази творба ще ви донесе истинско духовно удоволствие.

Българско Ваишнава Общество
бул. „Овча купел” 41, ап. 5
тел. 02 9550405
София
contact@vaisnava.org
www.vaisnava.org
www.rakovina.net

Предисловие

Чувствам се много щастлив, че имах възможност да общувам лично с Шрила Бакти Ракиак Шридара Дев-Госвами Махарадж, нашия Шрила Гуру Махарадж, и че сега мога да представя тази встъпителна книжка. През целия си живот Шрила Гуру Махарадж живееше по стандарта, който проповядваше. Искрените последователи сами по себе си са въведение към автентичния, радостен духовен живот, но те не могат да посетят лично всекиго. Затова ние се възползваме от възможностите, дадени от модерната научна епоха, за да отпечатваме книги, които да разпространяват тази твърдост. Вибрацията, излъчваща се от печатниците, може да повлияе благотворно не само на този земен свят, но и да завладее сърцата и на душите, които вече са установени в духовния свят. Затова е много радостно и удовлетворяващо да видим появяването на тази публикация - „Домашен уют – встъпление по пътя към вътрешното удовлетворение“. Това са избрани пасажки от лекции на нашия божествен учител, чиято тема е теистичният духовен живот. В услуга на неговата божествена мисия те бяха възпроизведени в печатна форма в резултат на искрените усилия на учениците тук.

До последните си дни на този земен свят Шрила Гуру Махарадж даряваше своята личност на обусловените души във формата на лекции, които понякога продължаваха с часове. От неговия пример можем да разберем напътствията на писанията, че до сетния си дъх трябва да се опитваме да служим на трансценденталния свят. И да даваме тази възможност и на другите.

Който прочете внимателно и искрено тази книжка, ще бъде облагодетелстван и ще получи вдъхновение, а също и възможност да постигне живот на истинско вътрешно удовлетворение.

Смирено,
Свами Б. С. Говинда
Шри Чаитаня Сарасват Мат
8 февруари 1992

СЪДЪРЖАНИЕ

Първа част	1
Втора част	13
Трета част	25
Четвърта част	35
Пета част.....	43
За автора.....	49
Произношение на санскрит	51

ЧАСТ ПЪРВА

Моля ви, слушайте внимателно какво ще обясня. По научен начин ще се опитам да изясня същността на тази тема, без да се опирам на каквито и да е било религиозни идеи.

Преди всичко е наложително да разберем, че светът, в който съществуваме, е изграден от три сфери: на материално забавление, отречение и себеотдаване. Понастоящем ние, в по-малка или в по-голяма степен, се намираме на равнището на забавлението. Земното забавление по своята същност е експлоатация, без която никой не би могъл да съществува на това ниво.

*ахастāни сахастāнāт
ападāни чатуш-падāт
пхалгūни татра тахатāт
дживо дживасiа дживанат
(ШБ 1.13.47)*

“Тези, които цвят ръце, живеят за сметка на тези, които нямат ръце. Четириногите животни съществуват от тревата и различните други растения. По-големите живеят за сметка на по-малките.” Всичко в заобикалящия ни свят е изпълнено с живот, но без експлоатация никой не би могъл да осигури съществуването на тялото си в него.

Това е природата на измерението, в което се намира експлоатацията. Според третия закон на Нютон на всяко действие съществува равно по сила и противоположно по знак противодействие. Експлоатирайки, ние взимаме заем и за да го погасим, ще трябва да слезем надолу. Затова в заобикалящия ни свят на експлоатация ние сме свидетели на това, как толкова много *дживи* (души) се движат нагоре, после надолу, очаквайки новия си подем или поредно падение. Обществото се опитва да експлоатира всичко и всички до краен предел. Непрекъснато сме свидетели на това как във всяка житейска област всеки се опитва да живее за сметка на другите. Без това животът в описаното ниво на

съществуване е невъзможен, тъй като експлоатацията е неговата природа.

Будистите, джайнистите, последователите на Шанкара, а и много други се опитват да се измъкнат от примката на експлоатацията и да достигнат до живот, където тя не съществува и следователно няма действия и съответните им противодействия. За да избегнат действието и противодействието, те се опитват да разберат същността на отречението. В своите търсения те достигат до схващане, което го определя като състояние подобно на сън без сънища, наричано *самати*. Това е състояние на пълно оттегляне от обективния свят и преминаване на субективно равнище. Така, като не позволяват чувствата им да се проявяват на по-ниското ниво на съществуване, те винаги остават в субективна позиция спрямо него. Както бе казано, такова състояние наподобява сън без сънища.

За разлика от тях Ваишнавите, или тези, които служат на Върховната Божествена Личност, са на мнение, че има друг свят, изцяло подчинен на себеотдаването. На нивото на земната реалност всяка частица иска да експлоатира творението. На нивото на себеотдаването е точно обратното. Там всеки елемент от творението се стреми да му служи. Ключът за постигането на този живот е да служим на Центъра. Това е обяснено в *Шримад-багаватам*¹ с помощта на аналогията, при която се поливат корените на едно дърво:

*йатхā тарор тӯла-нишечанена
трпианти тат-скандха-бхуджопайāкхāх
прāнопахāрāч ча йатхендрийāнāй
татхаива сарвāрхāнам ачйутеджйā
(ШБ 4.31.14)*

---

¹ Популярно название на най-важната от осемнадесетте главни Пурани – Багавата-пурана

Във ведическата литература ние също откриваме, че се казва: “Опитай се да откриеш този, след опознаването на който всичко ще ти стане ясно.”

*йастин джн̄ите сарват ида̄н̄
виджн̄ата̄н̄ бхавати
йастин пр̄апте сарват ида̄н̄
пр̄аптам бхавати
тад виджиджн̄ассва тадева брахма
(Ведически хитн)*

Съществува една централна точка. Когато я опознаеш, ще си разбрал всичко, когато я достигнеш, ще си постигнал всичко, което може да се постигне. Целият смисъл на съвета, който ни дават Ведите, е да се опитаме да открием този Център. Затова се опитайте да достигнете до Него. В началото някои може да си мислят, че това е смешно твърдение. Те биха се учудили, задавайки си въпроса: “Какво е това, което, като го опознаеш и достигнеш, си разбрал и придобил всичко? Само луд човек може да твърди подобно нещо.” За да се помогне на тези хора да разберат за какво става дума, в *Шримад-багаватам* се дава прост пример с поливането на корените на едно дърво. Той може да послужи за аналогия с природата на Центъра. Поливайки корените на дървото, хранителните сокове достигат до всяка негова част и го изпълват с животелна сила. Друг подобен пример е процесът, при който поставената в стомаха храна поддържа съществуването на цялото тяло. Затова, ако служим на Центъра, ние служим на всички и всичко. Това е възможно и за да го постигнем, трябва да влезем в света на себеотдаването. Затова, избягвайки както световите на експлоатацията, така и тези на отречението, вие на всяка цена трябва да се опитате да проникнете в света на себеотдаването. Вашата *атма*, истинската ви духовна същност е част от неговата красива реалност. Тя представлява истинския свят, докато това, в което понастоящем се намираме, е негово изкривено отражение.

Истинският свят се намира там, където всяка частица се отдава в служба на цялото, представено от Центъра, подобно на всеки атом в здраво тяло, който работи за благополучието на цялото тяло. Ако атомът работи сам за себе си, той експлоатира всичко до краен предел. Такава самостоятелна дейност за собствен интерес е определено лоша. Всяка част от тялото и всеки негов атом трябва да се трудят за благополучието на цялата система. И понеже Център *съществува*, под негово ръководство това *може* да стане.

А каква е позицията на Центъра? Тя е спомената в *Багавад-гита*²:

*сарва-дхармāн паритїаджїа
тāт екаї шараणाї враджа*

...

(Бг. 18.66)

Кришна казва: “Изостави всички свои задължения (*дарма*) и просто Ми се отдай.”

Сега искам да представя тази концепция под друг ъгъл.

Известният немски философ Хегел е поддържал теорията за перфекционизма. Неговата идея е: “Абсолютната Истина, която е Основната Причина на всичко, трябва да притежава две качества. Тя трябва да е от себе си и за себе си.”

Моля ви, опитайте да се концентрирате върху смисъла на тези думи. “От Себе си” означава, че тя е причина за собственото си съществуване, т.е. нищо друго не я е породило. Ако тя беше създадена от нещо друго, тогава то щеше да бъде от първостепенна важност. Затова, за да

---

² Най-известната древноиндийска свещена творба, „Божествената песен”, философски разговор между Върховния Бог Кришна и неговия приятел Арджуна

притежава качествата на Абсолют, тя трябва да бъде *анади* - вечно съществуваща и несътворена от нищо друго. Абсолютът трябва да притежава това качество.

Следващата Му характеристика е, че Той е “за Себе си”. Абсолютът съществува за собственото Си удовлетворение, а не за това на някой друг. Ако Неговото съществуване беше с цел задоволяването на някое друго същество, Той щеше да заема второстепенна позиция след тези, които биха били от първостепенна важност и на които Той би служил.

За да бъде Абсолютът такъв, е необходимо да притежава тези две качества - да е първопричина за собственото Си съществуване и да съществува, за да удовлетвори Себе си. Или по друг начин казано, да служи на Своята собствена цел. Така че Абсолютът е от Себе си и за Себе си. Ако някоя сламка помръдне, това става, за да служи на целите на Абсолюта. Всичко, което се случва, е с единствената цел да Му донесе удовлетворение. Ние трябва да разберем, че истинският живот е потокът на Неговата лила или Неговите Забавления. Понастоящем, ръководени от лични интереси (семейни, държавни, хуманитарни и т.н.), ние се намираме встрани от Него. Но поглеждайки от гледна точка на безкрайността, ще разберем, че нашият отделен интерес, за който всички понастоящем работим, е само една безмерно малка частица от Абсолюта. Когато независимо от нищожната си природа отделните ни лични интереси се сблъскат, ние попадаме в беда. За да избегнем това, трябва да изоставим “специалните” си интереси. Излизайки по такъв начин от състоянието си на объркване, ние трябва да се опитаме да заемем позицията си на частици, работещи за каузата на Цялото.

Заклучението, което Кришна дава в *Багавад-гита*, е “*сарва-дарман паритяджя*” - “изостави всички задължения, които смяташ, че трябва да изпълняваш” и “*там екад шаранат враджа*” – “се отдай на Мен”.

...
ахаत॑ त्वा॑त् स॒र्वा-प॑ने॒र्ब॒ह्यो
म॒क्षायि॑ष्य॒ति त॑ा॒ ऽ॒नु॒चा॒
(Бг. 18.66)

„Аз ще те спася от всички неприятности, които можеш да си представиш.“

С други думи, вие трябва да не забравяте да бъдете предани на Центъра. Понастоящем всичките ви индивидуални действия са ръководени от личен интерес. Затова спрете да се отъждествявате с него и се слейте напълно с интереса на органичното цяло.

В живота виждаме, че ако някой полицай вземе дори само три рупии³ под формата на подкуп, за да удовлетвори собствените си интереси, ще бъде наказан. Но ако същият този полицай убие много хора в интерес на държавата, той ще бъде награден. Подобно на този пример ние трябва да знаем, че всичко, което правим за удовлетворението на Цялото, е добро, а дейностите, които извършваме за задоволяването на самите нас или за някакъв друг, страничен от Неговия интерес, ще бъдат наказвани. Например в сферата на индустрията ние нямаме право нито да взимаме подкуп, нито да предизвикваме стачки и по такъв начин да затваряме предприятия. Ако правим това, индустрията ще бъде разрушена.

Така че нито експлоатацията, нито отречението могат да ни помогнат. Експлоатацията е очевидно нещо лошо, а след като нямаме право и да стачкуваме, заключението е, че отречението също не е нещо добро. В системата на органичното Цяло общият интерес е, който кара всеки да се отдаде на Центъра, представляващ и самото Цяло. Когато човек се храни, стомахът разпределя храната до всяко кътче на тялото в зависимост от неговата необходимост. Такава е природата и на ваишнализма. Той представлява органичното цяло, а ние сме негови

---

³ Дребни индийски монети

части. Ние притежаваме своите индивидуални задължения във връзка с цялото и в процеса на изпълняването им се състои нашето правилно себеотдаване към Него. Затова не трябва да слагаме храната в окото, носа, ухото си или където и да е другаде освен в стомаха. Само тогава тя ще бъде разпределена правилно из целия организъм и той ще бъде здрав. Всички ние сме частици от една цяла вселена и нашето задължение е да работим за Цялото. В това се състои нашата преданост, себеотдаване и предоставянето на съдбата ни в Неговите милостиви ръце. А как можем да постигнем това? Отговорът е: с помощта на свещените писания, многото светци и представителите на по-висшата реалност, които идват, за да ни отведат обратно в света на хармонията.

Религията, представляваща най-висшата хармония, е дадена от Махапрабу Шри Чаитаняев. Той обяснява природата на преданата обич посредством *Шритад-багаватам*, който е всепризнатата творба, съдържаща неподправеното, окончателното заключение на свещените писания. Шри Чаитаня Махапрабу ни обяснява, че притежаването на енергия или сила не е най-висшето нещо - знанието стои по-високо. То притежава способността да управлява силата, като това може да ни донесе някакъв положителен резултат. Но по-нататък ние трябва да осъзнаем, че знанието също не е всичко на този свят. Над него стоят любовта и искрената привързаност и те са най-висши. Нито знанието, нито силата могат да ни донесат удовлетворение. Това е по силите единствено на обичта.

Милостта е по-висша от справедливостта, която съществува само където има нужда от закони и правила. В царството на Абсолютния Автократ, който е и Абсолютното Добро, и дума не може да става за съмнение в Неговата идеална същност. Той е Абсолютното Добро, Абсолютната Обич и Искрената Привързаност, които са нашият дом. Затова нека се върнем обратно при Бог, обратно вкъщи. А какво всъщност означава това "вкъщи"? Това е мястото, където осъзнаваме, че сме заобиколени от доброжелатели. Там ние не се интересуваме от

собственото си благополучие, но има много други, които ще се погрижат за нас. В действителност там цялото творение ще се грижи за нас. Това е характеристиката на атмосферата, която цари в нашия истински уютен дом. Това е мястото, където живее Абсолютът и където ние можем да се присъединим към преданото служене на Него, което представлява и най-висшата позиция за нас. Тогава ще можем да видим привързаността, обичта, хармонията и красотата, които съществуват там. Всички тези качества са близки помежду си и съставляват природата на Върховната Причина - Върховното Добро. Колко радостно е, че ние трябва да отидем там.

До момента, злоупотребявайки със свободната си воля, по някакъв начин сме се движили встрани от правия път. Сега обаче сме повикани: *“Елате у дома, обратно при Бог, обратно вкъщи, където се намира най-висшият идеал, където е земята на любовта.”* Това е краткото обобщение на цялата концепция за Кришна, която се съдържа в *Шримад-багаватам* и *Багавад-гита*. Това е същата концепция, която ни е дал и Шри Чаитанядев. Шри Чаитаня Сарасват Мат⁴ и Цялата Гаудия Ваишнава Сампрадая проповядват единствено и само нея. Те казват: *“Отиди при Центъра. Използвай живота си за пълно себеотдаване на Центъра, който стои над всички закони. Той е всемилостив, предан, любящ и красив.”*

Това е основното разбиране на религията Ваишнавизъм, *Багавад-гита* и *Шримад-багаватам*. Достигайки до него, ние преминаваме през кратката история на всички религиозни схващания, които включват в себе си теорията за експлоатацията, отречението и себеотдаването. Те представляват трите нива на съществуване, като нашата душа принадлежи към света на себеотдаването. Всички ние сме отдаващи се частици, които са злоупотребили с мъничкото свободна воля, която притежават, и затова сме влезли в света на експлоатацията. Буда, Джайн, Парешанат и други са помогнали на тези, които искат да се отеглят от този свят. Те са им дали знанието как напълно да се

---

⁴ Мисията, основана от Свами Б. Р. Шридара

освободят от примката на експлоатацията, която представляват действието и последващото го противодействие. Според тях след оттеглянето си от нея душата може да живее щастливо. Но за съжаление при предложението от тях процес остава възможността душите, които го следват, отново да попаднат в същия капан. Затова истински освободени души са само тези, които живеят в света на себеотдаването и са негови частици. И когато се опитаем да разберем какво хармонизира техните действия и поддържа съществуването им в истинската реалност, ще видим, че всички те работят за Цялото, което се представлява от Абсолютното Добро. Ние съществуваме, за да видим всички тези неща, и затова човешката форма на живот е толкова ценна. Като се възползваме от връзката си със *саду* или светците, които са посредници на Божествеността, ние трябва да направим всичко възможно, за да се измъкнем от оковите на сегашното си състояние и да влезем в земята на обичта, привързаността и себеотдаването.

До този момент ние сме публикували много книги по този въпрос. Съществуват и много стари писания, които също ни помагат да разберем правилно и в дълбочина всички онтологични⁵ аспекти на религията.

---

⁵ Онтология – природата на битието

ЧАСТ ВТОРА

Нашият истински дом е изпълнен със свобода, повече комфорт и въобще с всичко хубаво, което можем да си представим. Той е мястото, където има естествена размяна на вяра, обич, привързаност... Той е невъобразим. Упанишадите ни съветват: "Не се опитвайте с настоящия си разум да изследвате невъобразимия за вас свят. Това ниво на съществуване е отвъд възможностите на вашите разсъждения. Там действат други закони. Познанията, които сте придобили с помощта на математически изчисления и заключения, се свеждат до точките, равнините и обемите, които изграждат заобикалящия ви свят. Понастоящем вие сте жители на триизмерния свят и дори представата ви за равнини и точки, които все пак можете да си представите, е ограничена и абстрактна. Как тогава бихте могли да разсъждавате за по-висши неща, за които не притежавате никакво знание? Начинът на живот и законите, които властват в духовната реалност, са ви напълно неизвестни. Как тогава бихте могли да ги подлагате на каквото и да е било обсъждане? Онези свят притежава коренно различна природа."

Ако вашето знание е ограничено до познаването на законите на водата, тогава как може да преценявате какво е въздухът? Подобно на това, ако познавате само законите на въздуха, как бихте могли да оцените свойствата на етера (пространството)? Затова не се впускайте в експерименти, чиято цел е да подложат на изследване във вашата умствена лаборатория неща, които са отвъд капацитета на ума ви, защото това е глупаво.

По-висши неща съществуват, но обикновеният човек в този свят не притежава знание за тях. В действителност ние имаме опит и някакво знание, но те се простират само до определена степен на дадено ниво от реалността. Затова не трябва да се осмеляваме да изчисляваме това, което се простира отвъд възможностите ни за разбиране. Но онези, които действително имат личен опит от по-висшата реалност, ще дойдат при нас и ще ни дадат някаква информация. Тогава бихме могли да правим някакво сравнение: "Ето например този човек има някаква опитност с етера и е написал това определено нещо; друг човек, който

също има опит и е изследвал етера, го е описал по друг начин.”
Изучавайки техните проучвания, бихме придобили някаква представа за същността на изследвания обект.

Аналогичен е и примерът, при който можем да съпоставим резултатите, постигнати от тези, които в своите научни търсения използват телескоп. В този случай ще видим, че опитът на един изследовател със собствения му телескоп се различава от опита на тези, които работят с друг вид телескопи. Взимайки предвид различната информация, която достига до нас и е получена при работата на всеки отделен изследовател с неговия телескоп, а така също и от различните опити, които той провежда, можем да достигнем до извода, че определени телескопи са по-мощни от други. Те от своя страна също биват превъзхождани от други, още по-мощни и т.н. От този пример става ясно, че все пак можем да получим някаква, макар и ограничена, представа, която ни дава възможност да сравняваме неща отвъд обсега на нашите сетива, дори и без лично да притежаваме “телескоп”.

В писанията се обрисова природата на по-висшите неща, които се виждат с помощта на два вида “телескопи” - умствен и душевен. Тази по-висша материя на познанието се владее от светците и ние трябва да потърсим помощ от тях, за да влезем в духовния свят. Понастоящем не сме в състояние да изпитаме лично този по-висш свят. По-късно обаче с помощта на светците и Писанията, когато се сдобием със собствен “телескоп”, ние ще можем да достигнем до това по-висше преживяване.

*све све 'дхика̀ре йā ништхā
са гу̀нах парикї̀рतिताх
(ШБ 11.21.2)*

“Да обърнеш внимание на света, в който живееш, е постъпка, достойна за уважение.”

ачинтйāх кхалу йе бхāvā
на тāтс таркеṇа йоджайет
(Чч. Āди 17.308)

Не оставяйте духа на аргументите да засенчи всичко. Аргументите не са най-висшето нещо и затова не трябва да се прилагат навсякъде. Духовното царство е *ачинтя* - невъобразимо. Но все пак трябва да се опитаме да разберем нещата в съответствие с нашите възможности, вяра и осъзнаване. И не само това - ние трябва да се приспособим към мисленето, че сладостта е сладка, а истината е истина, колкото и да ни е трудно, но в никакъв случай не бива да вземаме стандарт от този свят и да го прилагаме спрямо по-висшата реалност.

Ако един е сляп, а друг вижда, съвсем естествено е слепецът да потърси помощ от зрящия. Например ние сме слепи за това какво става в телата ни. Щяхме ли иначе да се консултираме с лекар? Той вижда това, което ние не можем. Затова се нуждаем от него - да ни постави диагноза и да ни назначи лечение. Съвсем естествено е тогава да изпитваме уважение заради помощта, която той ни оказва.

*Гуру*⁶ може да се оприличи на лекар специалист. Ще разберем неговите качества, когато видим, че това, което ни казва, е истина, а не някаква измислица, както сме предполагали до момента. Тази наша реализация зависи от степента, до която са се отворили очите ни. Ако някой е сляп, но се лекува при способен лекар, който може да му помогне, след известно време постепенно ще започне да усеща нещо и ще си каже: "Да, аз започвам да виждам. Сега вече имам някаква представа какво е това." От този момент нататък той няма да се интересува от спекулативните мнения на другите слепци по въпроса, защото сам ще притежава директна способност да вижда. С проглеждането си ще разбере, че лекарството, с което се е лекувал, е действително ефикасно.

---

⁶ Духовен учител

Научното разбиране на нещата е нещо подобно. В зората на техническата революция, когато Фарадей е открил електричеството, много хора му са се присмивали и недоумявали: “Какво е това? Може би чисто научно любопитство? Каква полза можем да имаме от това електричество?”

Веднъж четох обясненията на Фарадей във връзка с демонстриран от него опит пред публика. Той генерирал електричество с машина и с помощта на получения ток местил късчета хартия. Виждайки новото му откритие, повечето от присъстващите почувствали някакво удовлетворение с изключение на една дама, която подхвърлила: “След всичко това каква практическа полза можем да извлечем от вашата луксозна игра, г-н Фарадей?”

Фарадей отговорил: “Мадам, бихте ли ми казали тогава, каква е ползата от едно новородено бебе?” Неговата идея била, че когато едно бебе се роди, ние трябва да се грижим за него, за да може после, когато порасне, то да приложи енергията си за нещо полезно. Подобно на тази дама някои смятат Божественото съзнание за лукс, мода или нещо като игра, която няма практическо приложение и не носи директна полза. Но когато Божественото съзнание започне да се проявява интензивно, тези, които го имат, ще започнат да възприемат всички останали дейности, колкото и очевидно важни да изглеждат на пръв поглед, като неща без реална стойност.

Защо? Защото в края на краищата ние искаме да живеем. Ние не искаме да умрем.

Да живеем е най-първата и основна необходимост за всички ни. Никой не може да отрече, че иска да живее, и не само да живее, но да живее щастливо, правилно и съзнателно. Нещо повече, ние искаме да избегнем всички страдания и тревоги.

Затова, когато Божественото съзнание се пробуди у някого, той започва да вижда ясно всичко, което го заобикаля. Това го подтиква да си зададе въпроса: “Защо всички тичат след вятъра в този материален свят? Защо след като всички искат да са щастливи, преследват някаква фантазмагория?”

Щастие то никога не съпровожда смъртните неща. Затова сделката, която сключваме с този обречен на загиване свят, не може да ни донесе удовлетворение. По такъв начин само губим енергията си. Това, което успеем да заделим на една страна, се налага да изразходим на друга. Един мъдър човек не би трябвало да търпи такова прехосване на енергия да бъде водещ принцип в живота му. Той би могъл да прозре наличието на друго ниво на съществуване. Той би видял, че не е част от този смъртен свят, който прилича на детска площадка за игра, и ще почувства: “Аз съм безсмъртен. Аз съм гражданин на вечния свят, но по някакъв начин съм се оплел в примката на този смъртен аспект на съществуването. Затова колкото по-бързо разхлабя връзката си с него, толкова по-бързо ще заема своята нормална позиция.” Тогава той ще открие своята същност на душа, която изпитва чувства, може да възприема и принадлежи на друга реалност, различна от произвеждащия болка мизерен смъртен свят, в който понастоящем се е заплел. По такъв начин с помощта на силата на своята реализация той ще продължи да напредва по пътя към безсмъртното съществуване.

Когато неопровержимите доказателства се изправят пред нас, ще се почувстваме сигурни. Тогава ще започнем да си мислим: “Сега аз действително виждам, чувствам и изживявам всички тези неща и разбирам, че те са много по-реални от света, който ме заобикаля. Той е пуст в сравнение с това, което изпитвам сега.”

Директна връзка на душата с Бог и със земята, където Той живее, е възможна. Светът, който понастоящем обитаваме, е подчинен на косвени възприятия. Тук възприятието минава най-напред през сетивата и след това през ума, за да можем най-накрая да придобием някаква

представа за заобикалящата ни реалност. При душата обаче такъв процес не съществува. Чрез нея ние можем да възприемаме всичко директно, без никакъв допълнителен инструмент.

С помощта на микроскопа например виждаме едно нещо, а с невъоръжено око - нещо съвсем друго. Така че има разлика. Посредством окото, ухото и другите си сетива получаваме някаква представа за заобикалящия ни свят. Ако просто спрем нашия „прогрес“, който понастоящем е насочен в негативна посока, ние ще можем да почувстваме - “О, значи това е природата на душата.” Ние ще чувстваме непосредствено кои сме без помощта на какъвто и да било инструмент.

Душата може да види себе си. Тя може да се концентрира и посредством интроспекция - вътрешно наблюдение, да разбере своята същност. Посредством процеса на себепознанието душата без никаква външна помощ ще проникне директно във всичките си възможни аспекти. Тогава тя ще познае света, към който принадлежи, и така ще спечели разбиране за по-висшата реалност. Намирайки се на позитивната страна, тя ще открие истината за себе си и ще възкликне: “Аз не умирам, аз съм безсмъртна.”

Материалното равнище на съществуване е мястото, където се намират заблуджението и объркването. Те обаче не съществуват в по-висшия свят. Ако някога достигнем до него, дори и частично, ние ще притежаваме ясна и истинска представа за нещата. Всеки, който на практика е осъзнал това, ще бъде убеден в неговата истинност и решимостта му да продължава да върви напред ще се затвърждава все повече и повече.

Сократ например е чувствал, че душата е безсмъртна. Той толкова силно е вярвал в това, че не е обръщал никакво внимание на живота си в този материален свят. Той с пренебрежение се оттеглил от него, защото убеждението му, че душата е безсмъртна, било непоклонимо. Исус също толкова силно е вярвал в Бога, че не е отдавал никакво значение на

щастие и удоволствията на този свят. Затова и двамата със Сократ ги отхвърлили с пренебрежение.

На този свят има толкова много неща, които остават скрити за изградените от плът очи, но които могат да бъдат видени с очите на знанието. Всички ще се съгласим, че с очите на знанието може да се види много повече. Съответно съществува и по-дълбоко виждане, чрез което можем да осъзнаем нещата по различен, по-обнадеждаващ начин: “Ела и виж!” Окоето може да не вижда, когато е покрито от катаракта⁷, но когато тази пречка е премахната, то отново придобива своята зрителна способност. Небезеството ни е подобно на катарактата, която ни ослепява. Зрението ни е повърхностно, но вътрешното зрение може да вижда много неща. Тези очи, подкрепени от очите на знанието, могат да виждат и проникват все по-дълбоко и по-дълбоко.

Зрението само по себе си няма голяма стойност. Истинската стойност е в наблюдателя, чийто поглед прониква в дълбочина. И не всички са равни: има мъдри, по-мъдри и дори още по-мъдри. Има градация и наблюдателят ще вижда в зависимост от способностите си.

Лесно е да видим, че сега сме жители на този смъртен свят. Ако се запитаме какво ни свързва с него, веднага ще си отговорим, че това е материалното ни тяло, което ни прави членове на заобикалящото ни общество. Ако се вгледаме по-дълбоко, ще стигнем до ума, който стои над грубото материално тяло. Извисявайки се и над него, ще достигнем до интелигентността, а отвъд нея се намира нашата душа. Ще открием, че светът, в който живеят душите, е вечен и душите също са вечни. Оттам можем да започнем да търсим Свръхдушата, от която произлизат всички наши мисли. Тя е оприличавана на Слънцето, което е извор на всички светлинни лъчи. Веднъж откривайки лъч светлина, можем да доближим Слънцето - източник на всички лъчи. Подобно на

---

⁷ Заболяване на окоето, при което способността му да вижда е намалена от покриващо го перде

това знаейки, че представляваме частици съзнание, бихме могли да достигнем до света на свръхъзнание, свръхзнание и свръхсъществуване. Така можем да напредваме към първопричината на нещата, от която произлиза всичко. Но не бихме могли да напредваме в тази посока, следвайки собствените си хрумвания или злоупотребявайки с правото си на свободна воля. Абсолютно задължително е да приемем помощта, която ни се оказва от по-висшата реалност. Тя идва при нас в лицето на *Гуру*, *Ваишнавите* и другите посредници на трансценденталността. С тяхна помощ можем достойно да напредваме към крайната цел на нашите стремежи.

Понастоящем ние се чувстваме господари на всичко, което притежаваме. А какво притежаваме всъщност? Отговорът е: само преходни, смъртни и създаващи проблеми неща. Например това, което ни доставя удоволствие днес, утре може да ни причини болка. Затова трябва да търсим добра позиция другаде, по-добро място за съществуване, където да построим дома си. По време на това търсене ще открием, че притежаваме собствен дом и той е изцяло свършен.

“Вкъщи, обратно при Бог, обратно у дома. О, сладък и уютен дом.” Това ще е вътрешното ни усещане, ако имаме достатъчно късмет и получим милостта на Божиите пратеници, с която те ни позволяват да се присъединим към тях. С тяхна помощ ще бъдем издигнати до подходящото и правилно ниво, където ще спечелим непоклатима и близка до нас представа за това как изглежда нашият истински дом. Това е пътят, по който можем да напредваме.

В началото ние можем да си мислим, че сме тръгнали към някакво незнайно място: “Безброй живи същества ме заобикалят в света, в който се намирам сега. Не ми е ясно тогава накъде съм се запътил? Всичко, към което се стремя, ми изглежда въображаемо и абстрактно.” Независимо от тези ни притеснения, когато започнем своето пътуване, ще забележим, че почти цялата действителност се намира на онази страна там, където всички са праведни. Ние ще открием, че материалната

природа е много слаба, ограничена и представлява само малка част от истината.

Сега, заобиколени от материалния свят, ние можем да си мислим, че той е по-голямата част от всичко, което съществува, и че само някои по-специални души, като Сократ, Мохамед или Буда, се отправят към безсмъртния свят. Но постепенно ще достигнем разбирането, че по-висшият свят е безкрайно по-голям в сравнение с материалната част, която ни заобикаля. Тогава ще разберем, че материалният свят е място, подобно на затвора или болницата в една държава, където само незначително малка част от нейните поданици изтърпяват своето наказание или лечение. Когато това ни стане ясно, ще придобием кураж да продължим напред и с още по-голяма скорост ще се затичаме към нашия истински дом. Доближавайки целта, скоростта ни ще нараства все повече и повече и ние ще се изпълним с приятното чувство на радост от това, че сме открили истинската си родина.

Понастоящем ние се намираме отвън и умът ни също е фокусиран там. Затова сме безпомощни да направим каквото и да е в своя полза. Единствената ни надежда е милостта на светците. Те идват при нас с единствената цел да ни помогнат да се извисим. Затова непрекъснато ни предупреждават с думите: "Какво правите? Не отивайте нататък. Там се намира земята на опасностите, където властват законите на смъртта. Елате с нас. Ние ще ви заведем до земята на вечната сладост." Тези посредници на Божествената реалност идват, за да ни събудят от нашия сън, безумното невежество, в което се намираме. Те са *Ваишнавите*, които са ни дали и Свещените писания, където се описват по-висшата реалност и животът на светците, които са я достигнали. С помощта на Писанията вярата ни постепенно ще се развива и ние ще прекарваме все по-голяма част от времето си със *саду* - светците. Така ще напредваме още по-бързо.

Нашите собствени чувства са единствената гаранция, която имаме за това дали действително напредваме, или не. *Хридайенабянугъто*. Всеки

ще почувства гласа на сърцето си, който ще му каже дали напредва истински. В противен случай човек може да бъде подведен да поеме по погрешен път, който в бъдеще ще му донесе само скръб и неволи. Тогава той ще разбере, че сделката, която е сключил, не е действителна, а е измама, водеща до хаос в живота му. Така ние ставаме свидетели на много спекулации, които се извършват в името на религията подобно на долна пазарна търговия. Това обаче не означава, че истинската духовна реализация и истинското освобождение не съществуват. *Хридайенабнягуъто* - единствената гаранция за нашия успех, е одобрението, което ще получим от гласа на собственото си сърце: "Да. Действително това е, което искам. От най-съкровениите дълбини на сърцето си аз чувствам желанието да танцувам и да открия наистина, че този прогрес към истинската реалност е възможен."

ЧАСТ ТРЕТА

Нормално е в този свят да бъдем хора на действието, които събират енергия, като експлоатират творението и природата. При това имаме желание да поставяме под контрол колкото може повече енергия, а така също и да запазваме част от нея при нужда. Най-общо това е природата на тези, които живеят тук. И ако по време на опитите ни се появи някаква пречка, ние веднага започваме да набеждаваме обстоятелствата, които противодействат на смисъла на живота тук подчиняването на все повече и повече енергия. Трябва да ни се напомня колко важно е нашето вътрешно богатство. Затова нас ни посещават в знанието, че външната природа не може да ни причини толкова много злини, колкото нашето вътрешно аз, когато проявява апатия и отказва да събира богатства за своето духовно съществуване. Това разбиране трябва да ни гържи наизряд, като ни показва, че нещата извън нас не са толкова важни, защото те идват и си отиват. Дори тялото, което понастоящем е в центъра на нашите мисли, ще изчезне. Тогава какъв е смисълът да събираме толкова много енергия за него? Затова събудете истинската си същност, дремеца във вашите души. Опитайте се да я откриете и да получите помощ от нея. Това е възможно само с благословията на *саду*, светците.

Ние ще бъдем губещи във всеки ден от живота си, в който не се срещаме със светци и не слушаме техните разговори за скрития смисъл и същността на живота. Трябва да осъзнаете това и по всички възможни начини, независимо как, трябва да сте в съзнание за собствената си личност. Грижете се за собствения си интерес, като откриете истинската си самоличност. Затова моят съвет към вас е да не обръщате внимание на външния свят и да се гмурнете дълбоко в реалността, която представлява вашето вътрешно богатство. Открийте своята душа, която е вашата истинска самоличност. Открийте и скрития свят, в който тя живее. Опитайте се да намерите своя дом. Върнете се обратно при Бога, където се намира вашето истинско и единствено убежище. Използвайте цялата си енергия единствено за да отидете там, а не за да се скитате из чуждите земи на смъртта. Опитвайте се на всяка цена да избягвате земята, където властва смъртта, и винаги се стремете да откриете вечния свят.

Предстои ви да откриете, че сте част от него. Опитайте се да разберете какво представлява вашият дом и защо точно той е вашият подслон. Какво означава *домашен уют*? Това е чувството на спокойствие и непринуденост, което изпитваме, намирайки се там, където сме родени. Ние трябва да приемем факта, че сега не сме у дома. Но ако изпитваме някакво чувство, което да ни подтиква да търсим истинския си дом, тогава имаме голям късмет.

Нашата необходимост е да открием как да утолим жаждата, която ни изгаря отвътре. Ние трябва да си мислим: "Аз живея в този свят, който ме забикаля, но не се чувствам удовлетворен. Как бих могъл да удовлетвори желанието на собствената си душа?" Ние се намираме в нужда, затова въпросът е как може да бъде удовлетворена тя. Живеем в това тяло от плът и кръв, но знанията за неговото устройство - за костите, нервната система и т.н. и за това как то функционира, въобще не са ни необходими. Да знаем за състава на кръвта или другите му компоненти е нещо, което няма да ни помогне в търсенето на удовлетворение и затова е само ненужен детайл. Нашето питане трябва да бъде насочено в правилна посока, а именно: "Кой съм аз и защо съм изпаднал в беда? Аз не знам как да се справя с проблемите, които ме засипват." Това е основният въпрос, който трябва да ни вълнува.

"Атато *брахма-джигьаса* - откъде съм дошъл? Как съществувам и какво е моето бъдеще?" Това са основните въпроси, върху които трябва да концентрираме цялата си енергия, за да открием отговора. Това не се отнася само до една личност - мен самия, а до цялото творение.

Да се пита за източника, от когото произлиза всичко – такава е природата на правилното запитване. Всички останали въпроси са просто загиба на енергия. Въпросите, които са важни за нас, са формулирани в Свещените писания - *шастра*. „Откъде съм дошъл на този свят? Какво поддържа моя живот? Какво е моето бъдеще? Защо се чувствам притеснен от обстоятелствата и как да постигна вътрешно удовлетворение?" Всички наши въпроси трябва да следват този

установен път. В противен случай те ще са нездрави и неправилни. Ново и ново любопитство може да се появява до безкрай и затова трябва да се научим да задаваме правилните въпроси. По този начин ще насочваме енергията си така, че тя да има някаква стойност за нас, а не да бъде безсмислено пропиляна.

Запитването е искрено, когато е насочено към постигането на истинската цел. Затова трябва да пазим своята енергия, като я насочваме в правилна посока. В момента се намираме в *Кали-юга* - епохата на неразбирателството. Затова нашата истинска и единствена необходимост е обществото на доказани светци и святото име на Кришна - *саду санге кришна нама*. Ако не се придържаме към това, има опасност да бъдем заблудени при всяка стъпка, която предприемаме.

*саду-санге кришна-нама еи матра чаи
сатсара джините ара кона васту наи*

Шри Чаитаня Махапрабу ни даде това като най-полезния съвет, същината на всички съвети, няма нищо по-полезно от това, за да се избавим от всички неприятности. Той ни казва, че дори и да повтаряме Името на Кришна, ако не се намираме в обкръжението на светци, ще ни е много трудно да вървим напред. Ние трябва да си осигурим общуването със себerealизирала се душа и тогава всичко ще си дойде на мястото. А царят сред всички светци е Гуру. Гурудева е царят измежду достойните хора, които могат да дават напътствия. За да бъде човек Гуру, той трябва да ни ръководи задоволително. Иначе на кого друго бихме могли да поверим вярата си и най-съкровениите си разбирания? На кого бихме могли да подчиним душата си и да се предадем изцяло? Гуру е този, който ще удовлетвори напълно с отговорите и напътствията си всички наши въпроси. Чрез него ние ще получаваме напътствия от все по-висши и по-висши сфери на реалността, където единствен владетел е любовта. Ние трябва да се свържем с тази по-висша и свръхфина вълна и тогава ще бъдем по-благодетелствани отвсякога. Това трябва да бъде целта на всичко, което правим в живота си.

По принцип винаги трябва да бъдем на разположение на по-висшите посредници на Божествеността, които са по-способни мислители от нас и живеят в по-издигнатите области на реалността. По такъв начин ние трябва да влезем във връзка с най-висшия и възможно най-фин слой на живота. Трябва да знаем, че съществуват най-различни вълни на съществуване, изградени от различни интереси, които водят до различни по вид загуби или печалби, но единствената ни цел трябва да бъде да се свържем с най-висшата от тях.

Ние ще трябва да осъзнаем, че очарованието на този живот не представлява нищо. Вече имаме достатъчно богат опит, за да разберем, че всичко, което ни заобикаля, е безвкусно. Така че, където са нашите четири врагове - *джанта*, *тртю*, *джара*, *вяди* – раждане, смърт, старост и болести, там не може да съществува истинско щастие. Където властва смъртта, щастие не може да съществува. В света, в който понастоящем се намираме, винаги сме заплашвани от смърт, така че той не притежава никакъв чар. Затова трябва с огромно желание и устрем да потърсим мястото, където можем да живеем необезпокоявани. За целта трябва да изберем по-висша реалност, където можем да живеем истински.

*йад гатвā на нивартанте
тад дхāта парамāтā тата
(Бг. 15.6)*

В *Шримад Багавад-гита* Кришна казва: “Мястото, от което няма връщане назад към това смъртно съществуване, е Моето върховно убежище.”

*ā-брахмā-бхуванāи локāх
пунар āвартино 'рджуна
тāт упетйā ту каунтейā
пунар джантā на видйāте
(Бг. 8.16)*

Той дава следните инструкции на Арджуна: “Постоянна позиция е възможна само в Моята обител. Всички постове, които са заемани в земната реалност, дори този на царя, са илюзорни и неподобяват сън. Затова, ако искаш да се излъкнеш от този живот на сънищата, ти трябва да се издигнеш до нивото, където можеш да откриеш реалното съществуване, колкото и фино да е то. Защото то не може да бъде погълнато от смъртта. Събери всичките си сили, за да постигнеш нещо постоянно. Сега ти влагаеш цялата си енергия в това, което ще бъде унищожено в следващия момент, а това е глупаво.”

उद्धारेद अत्मानात्मनाम्
नात्मनाम अवसादायैत
आत्मायिा हि आत्मनो बन्धुय
आत्मायिा रिपुय आत्मनाः
(Бг. 6.5)

“Знай, че ти можеш да бъдеш свой приятел, но можеш да си и най-лошият си враг. Ти действаш против собствения си интерес, ако не се грижиш старателно за своето истинско прогресивно развитие. Но ти можеш да си свой приятел и тогава никой не може да ти помогне повече, отколкото ти самият можеш да направиш за себе си.”

बन्धुय आत्मतमानस तस्यै
यैनात्मायिवात्मनां दृजिताः
(Бг. 6.6)

“Ако въобще по някакъв начин можеш да контролираш себе си, то тогава събери енергията си, като не ѝ позволяваш да се отклонява, и я направлявай в правилната посока, в която, вървейки, ти ще преуспееш. Тогава ще бъдеш своят най-добър приятел. Ако обаче позволиш да бъдеш ръководен от разнообразните възприятия на по-нисшата природа, които винаги се опитват да се движат в света на експлоатацията,

последствията и страданието, то ти си свой враг. Затова взети предвид всички тези неща.”

*вирійайатад айешена
йатхеччаси татхā куру
(Бг. 18.63)*

“Помисли и помисли задълбочено и тогава направи правилната стъпка.”
Човешкият живот е много ценен. Вие имате силата да преценявате, но тя ще бъде загубена, ако, залети от вълните на кармичните реакции, бъдете принудени да влезете в тяло на дърво, звяр или каквото и да е друго живо същество, различно от човека. Можете ли да кажете със сигурност, че в следващия си живот няма да бъдете натикани в животинско тяло? Каква гаранция имате, че това няма да ви се случи?

От казаното дотук не трябва да си правите извода, че всички действия и целият прогрес са единствено част от царството на смъртта. Прогресът не е ограничен само до нивото на тъмнината и невежеството. Затова, ако наистина напредвате в положителна посока, ще имате възможност да почувствате що е истински прогрес. *Храдайнабянугъто* - вие ще почувствате и ще разберете напредъка, който сте направили с помощта на вътрешното одобрение, което ще получите от сърцето си. Тогава ще осъзнаете, че не са ви били давани напразни надежди, които да ви отведат в чужди земи, където да ви погубят, измъчват и заблуждават. За това не може да става и дума.

*бхактих парейāнубхаво вирактир
анийатра чаиша трика ека-кāлах
прападийатāнасиа йатхāйнатах сйус
тушитих пушитих кишуд-апāйо 'ну-гхāсам
(ШБ 11.2.42)*

Този велик стих от *Шримад-багаватам* обяснява, че когато се храните, вашият стомах е свидетел на това. Тогава той ще ви каже: "Да, аз ям." Гладът ви ще изчезне, тялото ви ще се нахрани и ще почувствате удовлетворение. Ще усетите прилив на сили и всичко това ще бъде придружено от вътрешното чувство на задоволство и удовлетворение от факта, че сте се нахранили. Нещо повече, вие ще спрете да изпитвате необходимостта да продължавате да ядете. Подобно на този пример, водейки духовен живот, у вас ще се появят толкова много симптоми, които ще са доказателство за вашият напредък.

Понастоящем ние се намираме в човешки тела и затова времето, с което сега разполагаме, е най-ценното ни притежание. За съжаление ние не можем да оценим загубата, предизвикана от неправилното му използване. Злоупотребявайки с него, ние пилеем най-ценната си енергия. *Уттиштатах джагратах пратио варан нибодатах* - затова пробудете се, станете и започнете да действате, но не само за собственото си благо, а и за това на другите, като ги привлечете и те да направят нещо хубаво за себе си. Правейки това, вие ще получавате все повече допълнителна помощ.

Основното и най-важно нещо за нас е да бъдем постоянно ангажирани в предано служене под вещото ръководство на по-висш посредник на Божествеността, така че да не ни остава време за по-маловажните земни дела. Такава натоварена програма в обкръжението на предано отдадени на Бога ще ни бъде от голяма полза.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА

Ценна придобивка е вътрешното удовлетворение, постигнато чрез пренебрегване на настоящата травмираща действителност, причинявана от заобикалящия ни свят. Тогава приближаваме зоната на душата. Истинската *бакти* или предана обич е *ахаитуки* - безпричинна. Тя е причината за собственото си съществуване. Както е казал Хегел - реалността е от себе си и за себе си. Реалността не е нещо абстрактно. По-скоро тя е система, която съществува, породена от себе си. Тя е *анади* и *ахаитуки* – вечна, и нищо не може да я породи. Затова *бакти* е причината за своето собствено съществуване. Това са дефинициите, които са давани, за да ни помогнат да разберем какво е *бакти*, преданата любов. Тя не е създадена от нещо друго, тя е вечно съществуваща, но е скрита от материалните ни очи. Затова трябва да дръпнем завесата, която ни пречи да я съзрем, и ще я открием. Тя съществува там в своята потенциална форма. С външна помощ тя постепенно и прогресивно ще се разкрие подобно на пробуждането от сън. *Анябилаша*, *карта*, *гяна*, мимолетните ни желания и организираните ни опити за експлоатация, отречение или безразличие са различните обвивки. Ние трябва да ги отстраним, защото те покриват истинската ни същност и тогава *бакти* ще изплува в цялата си древна слава.

В съвременния свят, където дори знанието се използва за целите на експлоатацията, афинитетът и привличането към по-висшата истина са много рядко срещани. Науката, която е подчинена на експлоатацията, създава хаос. Например атомната енергия и още толкова много други научни открития са причина за сериозни опасения, че благодарение на тях светът може да спре да съществува във всеки един момент! По нататъшното култивиране на такова знание е равносилно на самоубийство. Експлоатацията означава реакция. Затова, ако възприемем експлоатацията като основна наша дейност, резултатът ще бъде край на света - *прадая* и *таха-прадая*, или цялостно унищожение. Това ще стане независимо по какъв начин - дали чрез атомни бомби, или посредством някакъв природен инцидент. След това ще има отново сътворение – раждане и смърт, раждане и смърт. Всеки индивид отново ще се роди и след това пак ще умре, цялата слънчева система ще се роди и отново ще загине и така всичко ще се повтаря безкрайно.

Ако искаме да се измъкнем от това оплитане в кръговрата на раждането и смъртта, трябва да напуснем света на сетивата. В *Багавад-гита* и в *Упанишадите* е споменато: *индрияни парани ахур*. В превод това означава, че сетивата ни играят основна роля в сегашното ни съществуване. Това е така, защото, ако не бяха очите, носът, чувството за допир и т.н., за нас светът не би съществувал. Следователно ние имаме “нашия свят”, защото притежаваме сетива. В света на житейския опит сетивата са всичко, което имаме. После - *индрийебях парат танах* - умът е вътре в самите нас. А какво представлява той? Той е способността ни да избираме, “аз искам това, аз не искам онова” и т.н. Неговият принцип на работа е да ни накара да харесаме или отхвърлим нещо, което е в обсега на възприятието на сетивата. Затова умът е по-важен от тях. Например, ако сме замислени, може да не забележим и дори да не чуем някой, който върви точно срещу нас, и дори да се сблъскаме с него. Тогава ще се извиним, казвайки: “О, простете! Умът ми беше някъде другаде и затова не ви видях.” Следователно умът е център на сетивата и като такъв е по-важен от тях.

Сетивата, които биват оприличавани на много врати в човешкото тяло, са по-важни от външния свят. Умът е по-важен и от тях, защото той възприема техните сигнали. Следователно без него те биха били напълно безполезни. След това – *танасас ту пара буддир* - в тази възходяща последователност откриваме и друг принцип, който трябва да бъде изучен - това е *будди* или разумът. Какви са неговите качества? Умът ще ни каже: “О, да, това е добре за теб, вземи го.”, а разумът ще отвърне: “Не, не го пипай, то ще ти навреди. По-добре се възползвай от това. То действително ще ти е от полза.” От този пример виждаме, че разумът е по-висшестоящият принцип, заложен у нас, и представлява възможността ни да избираме.

И тогава – *буддер ях паратас ту сах* – това, което е по-висше дори от интелигентността, е самата душа.

Ние трябва да проследим това, което съществува в самите нас. По-важни от околния свят са сетивата, по-важен от тях е умът, над него стои разумът, интелигентността, която е още по-фина и благонадеждна, а още по-висшестояща и по-важна от всички тях е душата. А какви са нейните качества? Тя може да се оприличи на светлина.

В Свещените писания е даден пример за облака, който в лунна нощ засенчва Луната, но се вижда само благодарение на нейната светлина. Съставителят на Ведите - , Вясадева, казва, че *атма* е като осветяващата Луна. Или като Слънцето: облакът, който го е покрил, се вижда, осветен от слънчевата светлина. Така също *атма* (душата) е частица светлина в самите нас. Тя е в основата на нашето съществуване и затова с нейна помощ бихме могли да почувстваме какво представлява машината на нашия ум. Ако тази светлина се отдръпне от тялото ни, тогава то умира. Без нея губят смисъл си умът, интелигентността ни, възможността ни да избираме и всички други останали канали, чрез които събираме знания от външната среда. Тази светлина е *атма* - искра, която коренно се различава от всичко, което ни заобикаля. Душата е частица светлина, която принадлежи на свят от светлина, изграден от групи души. Разсъждавайки така, отново наблюдаваме как съзнанието ни претърпява прогресивно развитие - от света на субективното към този на свръх-субективното. Или от душата (*атма*) към Свръхдушата (*Параматма*). Така както в материалния свят виждаме прогресивното развитие от етер към въздух, после топлина, вода, земя и накрая камък, в по-финия свят също има развитие: от интелигентността към душата, от нея към Свръхдушата, от нея към Свръхсвръхдушата. Така субективната страна на съществуването ни води към безкрайността. Тя е свръхсубективна.

В своята теория за еволюцията Дарвин твърди, че всичко произлиза от материята. Според него дори в утробата се развива първо нещо материално, което расте, и от това нарастване на материята постепенно се появява знанието. Най-общо казано, той мисли, че съзнанието произлиза от материята. Последователите на божествената

истина не вярват в това. Те казват, че съзнанието е всичко. То представлява океан, в който плува цялото съществуване. А това е субективна еволюция. Дарвин говори за обективна еволюция, докато Свещените Духовни Писания казват, че всичко произлиза от субективната еволюция. Както твърди философът Бишоп Баркли: “Улт не се намира в света. Светът се намира в нашите утлове.” Така че всичко плува в реалността на съзнанието. То прехожда и предполага всичко.

Дарвинистите казват, че в началото е съществувала само груба материя - някаква вкаменелост. Но какво представлява тя? Вкаменелостта сама по себе си е вече определено схващане, а то е част от съзнанието. Затова ние смятаме, че съзнанието е най-истинският първичен субект. Каквото и да казвате, че е било в началото, преди него е съществувало съзнанието. В противен случай не можете да дадете определение за каквото и да било. Според Ведическата Истина източникът на душата е Брахман или всепроникващият безличностен аспект на Абсолюта. Над нея се намира Свръхдушата или *Парататта*. Материалните светове се развиват в тъмната страна на съществуването. Има обаче и светла страна. Тя е вечният свят, където има безброй дейности, които ни оставят радост. Те могат да се оприличат на вълните на океан от щастие и забавление.

Така че трябва да разберем какво е нашето задължение в този живот и каква изключителна важност има човешкият живот; да се научим как да го оползотворяваме. Съществуват много религиозни мнения. Ние обаче търсим истината и за да я открием, трябва да намерим хармонизиращото решение, като ги изучаваме сравнително.

В свещените писания се казва, че не бива твърде лесно да сменяме позицията си. Например командирът на една армия може да заповяда: “Не отстъпвайте от заетите позиции. Трябва да ги удържите дори с цената на живота си.” Но когато настъпи подходящият момент, същият командир може да издаде нова заповед: “В атака напред!” Подобно на този главнокомандващ свещените писания ни съветват: “Не се

опитвайте да напуснете позицията, която понастоящем заемате. В зависимост от вашата карма (съдба) мястото ви е там, където сте се родили и където понастоящем живеете. Ако се опитвате да промените позицията си, има голяма опасност да попаднете в ръцете на нещастие.” В същото време обаче сме съветвани, че когато се появи подходяща възможност, трябва да се възползваме от нея и да напредваме смело към Абсолюта. В Багавад-гита се казва: “Не напускай лесно позицията, която заемаш в момента благодарение на своите предишни действия. По-добре за теб ще е да загинеш на нея!” Но по-нататък Кришна казва:

*сарва-дхармāн паритйаджйā
тāт екайā йāраңайā враджа
(Бг. 18.66)*

“Когато ти се открие възможност да тръгнеш в атака към Центъра, ти трябва да го направиш на всяка цена.” Това е революционният метод. Има конституционен и революционен метод. Революционният е да поемеш целия риск да спечелиш или да загубиш всичко по пътя си към Абсолютната Истина. И ние трябва да направим необходимото за това, защото човешкият живот представлява най-добрата възможност.

Само в тази форма на живот вие имате практическа полза от способността си да различавате и да взимате решения. Ако загубите позицията си и попаднете в животинския свят или в този на растенията, никой не може да ви каже кога отново ще имате възможността да взимате самостоятелни решения. Затова този човешки живот е изключително важен и ние не трябва да го пропиляваме в животински дейности: ахара, нидра, бая, таитунa - ядене, спане, непрекъснат страх и сетивни удоволствия, защото това можем да получим навсякъде. Вие може да изпитвате всички тези удоволствия в каквато и форма на живот да се намирате - в тялото на животно, птица, червей или насекомо. Но шансът да получите знание за природата на собствената си душа и за религията съществува само в човешката

форма на живот и никъде другаде. Тези въпроси могат да бъдат обсъждани в обществото на светци, които с напътствията си ще ви помогнат да постигнете духовен прогрес и по такъв начин да спасите себе си. Но ако въпреки всичко злоупотребите с шанса, който ви се дава в човешката форма на живот, вие извършвате самоубийство или дори нещо още по-лошо от това! Вие ще сте самоубийци, ако сте получили това човешко тяло и не се опитате да си помогнете, като напълно се освободите от оковите на материалното съществуване.

ЧАСТ ПЕТА
ШРИ ГУРУ И НЕГОВАТА МИЛОСТ
Есе 1934 г. Хармонист

Да се греша, е човешко. Да се греша е неизбежно, защото ние не сме съвършени. Въпреки това никой не иска да остане несъвършен. Вътре в самите нас нещо ни тегли към съвършенството. Ако това не беше така, нямаше да чувстваме тази необходимост. Разбира се, нашият стремеж към съвършенство е много малък, иначе бихме постигнали целта си изведнъж. Именно ограничените ни възможности и малката ни склонност към усъвършенстване са причината за появяването на нашия водач - Гуру.

Несъвършеният не би бил такъв, ако не се нуждае от помощ, и то такава, която да е отвъд неговите възможности. Така също съвършеният не е съвършен, ако не може без ничия помощ да поддържа сам себе си и да помага на всички останали, които са в нужда. Така че напътствието ни по пътя към Абсолютната Истина трябва да бъде функция на самия Абсолют. Той я изпълнява посредством *Шри Гуру*, Божествения си пратеник.

За търсачите на Абсолютната Истина е невъзможно да избегнат приемането на Гуру. Една група мислители искат да заобиколят Гуру, като се позовават на твърдението, че е възможно висшето духовно знание да се получи отвътре, без чужда помощ, подобно на процеса, при който се правят научни открития. Тези хора са невежи и затова пропускат най-важния аспект на Абсолютното знание, че Бог е Абсолютният Субект, а всичко друго, включително и ние самите, сме обекти на Неговата всепроникваща визия. За околото е невъзможно да види ума. То може да има някаква връзка с него само ако последният реши да му обърне някакво внимание. Подобна е нашата връзка с Абсолютното Знание, която зависи главно от Неговото сладко желание. Затова ние трябва изцяло да зависим от Неговия посредник - нашия духовен учител, чрез когото Той е решил да раздава Себе си.

Човешкото общество със своята най-възвишена култура формира само една безгранично малка част от динамичния Абсолют. Тогава как смеем да се надяваме, че без помощта на директния и позитивен метод, при

който Той се разкрива по свое собствено желание пред нас, ние ще получим някаква представа за неговата свръхестествена и неограничена природа? Всички интелектуални колоси са пигмеи в сравнение с Абсолютната Всезнаеща Свръхсила, която си запазва правото да разкрие и даде Себе си само чрез собствените Си посредници.

Затова, използвайки всичкото знание и искреност, които имаме, ние трябва да внимаваме да не се подчиним на някой фалшив посредник на божествеността. В това, разбира се, не можем да си помогнем много, тъй като в настоящото си съществуване сме ръководени от предишната си *самскара* или придобита природа. Има поговорка: "Птици с еднакви пера правят ята." Все пак независимо че биваме надвивани от навиците си, в човешката форма на живот имаме известна малка възможност за свободен избор. В противен случай би било невъзможно да коригираме поведението си, а наказанието за грешките ни би се превърнало от метод за поучение в отмъщение. Реалността може да се докаже сама. Светлината не изисква помощта на тъмнината в свидетелство на своята позитивна природа. Слънцето само може да покаже превъзходството си спрямо всичката останала светлина. Така истинският водач (*сад Гуру*) представлява сияние за неотворените и безпристрастните очи на наблюдателите, надминавайки по сила светлината, излъчвана от всички професори.

Шри Гуру проявява своята природа по два начина - като ръководител, който е вътре във всички нас, и като наш външен наставник. Чрез тези си две проявления Абсолютът помага на индивидуалната душа или ученика да достигне най-висшата цел. Понастоящем в пропадналото ни състояние не можем да бъдем водени от вътрешния си покровител. Затова единственото ни утешение и надежда е помощта, която може да ни окаже милостивото проявление на божествеността в лицето на нашия външен наставник. Но в същото време трябва да знаем, че разпознаването на външния ни наставник, в чиито лотосови нозе ще се отдадем, може да стане единствено с благословията на нашия вътрешен Гуру.

Добросъвестният ученик винаги трябва да е в съзнание за факта, че неговото най-висше духовно щастие не е нищо друго, освен щедър подарък от Абсолютния Бог. То не е нещо, което може да бъде извоювано или полагащо се по право. Нашата законна позиция е на души, които получават милостта на Бога. Във връзка с това ние трябва ясно да разберем, че индивидуалната душа не може да е равна на Абсолютната Личност. Тя никога не може да бъде на едно равнище с Бога, дори в състоянието си на пълно освобождение и духовна реализация. Погрешното схващане за единство е породено от липсата на разграничение между Абсолютната Личност и нейното разпръскващо светлина във всички посоки вечно жилище. В действителност индивидуалната душа е само частица от определена енергия на Върховния Бог, заемаща междинна позиция. Като такава тя е способна да се обърне и към двата свята. Душата се различава от Абсолютното Същество както по количество, така и по качества. Тя е напълно зависима от Него. С други думи Абсолютният Бог Кришна се явява господар, а душата или *джива Му* е подчинена и ѝ е отредено да Му служи.

Тази връзка е постоянна и във всяко отношение е благоприятна за душата. При това тя не чувства робска потиснатост, защото има право на свободен избор, а освен това придобива неизмеримо вътрешно богатство. Свободата и индивидуалността на *дживата* не само не биват накърнени, но наистина процъфтяват, влизайки във връзка с Него. Индивидуалната свобода и интерес на отделните души са неразделна част от тези на Абсолюта. Затова, достигайки до това идеално съществуване, те се намират у дома си, подобно на рибата във водата или на животните в естествената им среда. Свободата и всички останали качества на Върховната Личност са безкрайни и трансцендентални. Само с част от могъществото си те хармонизират относителните взаимоотношения между живите същества.

Шри Гуру не е Върховната Божествена Личност. Въпреки това, в него е представена напълно есенцията на цялата Божествена сила. Той е възплъщение на милостта и най-пълното и съвършено служене на Бога.

Той е упълномощен от Него да помогне на всички объркани души да достигнат целта на своето съществуване. Затова Гуру е Божественият посланик, който ни носи надежда за безсмъртие и радост в този мизерен и смъртен свят. Неговото появяване е най-благоприятното и щастливо събитие за страдащите души и може да бъде сравнено с изгряването на пътеводна утринна звезда в пустинята, която ръководи изгубените в необятната ѝ шир пътници. Милостивите му ръце могат с един жест да пресушат потоците от сълзи, стичащи се от плачещите ни очи. По това той се различава от патриота или филантропа, които само задълбочават нашето страдание с напразните си опити да премахнат дълбоко вкоренената в душите ни болка. Те могат да се оприличат на некадърен лекар, който с голям ентузиазъм лекува злощастен пациент.

О, паметен ще е денят, когато тази нещастна душа ще осъзнае безпричинната милост на Шри Гурудева.

За автора

Шрила Бакти Ракшак Шридара Дев-Госвами Махарадж е уважаван духовен учител от учителската последователност, предвождана от Шри Чаитаня Махапрабу и е основател-ачаря на светия храм на чистата преданост в Навадвип, Западен Бенгал, Индия, известен като Шри Чаитаня Сарасват Мат. Основан от Шрила Шридара Махарадж през 1941 г., този свят храм се превръща в най-съкровено място за поклонение за преданоотгадените от цял свят, които искрено желаят да влязат в божествената земя и да се отгадат на Абсолютното Добро. Неговият прочит на свещените писания се приветства от летописците на духовна Индия не само заради енциклопедичните му знания, но и заради неоспоримата му прозорливост на искрен коментатор на архивите на свещените съкровища, разкрити от древните свети учители на Изтока. Той е несравним пророк, който извлича същината и скрития смисъл на Писанията по един вечноразвиващ се, динамичен и жив начин.

През 1985 г., три години преди заминаването му от този смъртен свят, Шрила Шридара Махарадж изпълни едно свое съкровено желание, хранено в сърцето му повече от четиридесет години. Той удостои със светия орден на санньяса своя най-любим, близък и най-старши сподвижник Шримад Бакти Сундар Говинда Махарадж. Шрила Шридара Махарадж, известен със своя остър интелект и духовно виждане, може да прозре огромната нужда от тази мисия в бъдеще. Затова той посочи Шримад Б. С. Говинда Махарадж за свой наследник ачаря-президент на своята Мисия, Шри Чаитаня Сарасват Мат и нейните клонове.

Произношение на по-често срещани санскритски символи

За по-добра четивност в текста на книгата не са използвани специализирани диакритични знаци за обозначаване на специфичните санскритски звуци. По този начин имената и термините могат да бъдат четени без предварителна подготовка.

В санскритските стихове, обаче, е запазен автентичния вид на текста. Следващите опростени напътствия за произношение, ще дадат възможност на хора без знания по санскрит да произнасят думите от стиховете правилно.

ā, ī, ū	-	удължени а, и, у (rāma -> раама)
ḍ, ṭ, ṇ, ś	-	върха на езика към небцето (не към зъбите)
ṅ	-	гърлено (н)
ñ	-	меко (нь)
ḍḥ	-	меко (гъ) (ḍḥāna -> гъаана)
ḥ	-	гърлено предыхание
bh, ph, gh, mh, ḡh, kh	-	„х” не се чете, само като леко гърлено предыхание (Bhagavad -> Багавад, леко предыхание след „Б”)

Останалите символи може да се четат както на български език.